

"EDINOST"

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob četrkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za leto mesec . . . 2.50, izven Avstrije 1.40 za tri mesece . . . 2.00 . . . 4.— za pol leta . . . 3.— . . . 6.— za vse leto . . . 10.— . . . 16.— Na naročbo brez priložne naročnine se ne jemlje szir.

Posamična številka se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., izven Trsta po 3 nč., sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za naslove z dohodnimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Posiljena osmrtnica in javnozahvala, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uroditelju: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacijo in oglašje sprejema upraviteljska ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odprete reklamacije so prosto pošiljne.

"F. edinstvi je moč".

Samostalnost malih narodov.

(Konec).

Za male narode bila bi torej prva dolžnost, da bi se rešili židovskega življa in vpliva; s tem bi si najbolj ščitili svoj gmetni in kulturni razvoj. Da pa ne morejo misliti na popolno politično nezavisnost, to spoznati bi bila njih druga dolžnost. Dejanske politične svobode mali narodi dandanes ne morejo imeti; tisti, ki menijo, da je kaj takega možno, se motijo, in če so voditelji narodovi, slepe zajedno naseljenje s svojo zmoto. Vprašanje glavno je le to, na katero stran naj se nagnejo male države. Ako niso narodi popolnoma brez političnega razuma, in ako le količkaj umejo tok in stremljenje sedanje dobe, ne morejo biti v stiski, da bi ne nastopili prave poti. Zapadne države in zapadni narodi kažejo dovolj jasno svoja stremjenja, da morejo biti v zgled ravnanju in postopanju drugim. Ti drugače po opičje posnemajo kulturne naprave zapadne civilizacije; ali ostanejo slepi jedino glede na politični tok te civilizacije?

Kar se dostaje politike malih narodov, imeli so historičski narodi Avstro-ogerske uže pred stoletji čustvo za pravo načelo, za pravi tir. Ti narodi so opazili gibanje zapadne Evrope in so po svojih skušnjah izpredvideli, da je treba iskati med sebojnih političnih zavez. Bili so v takem položaju na malem, v kakoršnjem so dandanes države v obče in na veliko. Da bi se bolje ščitili proti zunanjim opasnostim in vspešneje razvijali na znotraj, pristopili so prostovoljno v politično zvezo Habsburškega žezla. Od tod imajo ti narodi svoja historična državna prava, katerih niso napravili nikdar.

Princip sedanjih historičskih narodov glede na zjedinenje in vatvarjenje velikega in jednotnega političnega okvira je bil pravi, in ta princip ima v sedanji dobi, ko nastajajo vedno bolj obsežne države in centralizacije, še večjo veljavo, in to veljavo pripoznavajo sosebno negospodovalni narodi naše monarhije. Oni so kot historičski narodi zadovoljni s tisto avtonomijo, do katere imajo neporušno pravo, in katera noče slabiti celote monarhije, pač pa jo krepiti v vsem tem, kar je zares skupno in obče potrebno. Dugalizma negospodovalni narodi pa ne marajo ne le radi tega, ker tuji slovanske narode, temveč tudi radi tega, ker slabi skupne interese monarhije.

Nekateri negospodovalni narodi so toliko pohlevni v svojih stremjenjih, da bi se zadovoljili celo z izvršenjem sedanje tostranske ustave, dasi pripadajo tudi pod historična prava, in imajo kot oddelki historičskih

narodov pravo do večje avtonomije, nego je more podeliti sedaj veljavna ustava. Avstro-ogerski negospodovalni narodi se drže pravega principa, ker hočejo ostati lojalni v okviru močne skupne monarhije. Oni vedo, kakor so vedeli njih predniki, da njih obstanek in razvoj je zavisen od zaveze v celokupnosti cesarstva. A za ta obstanek in razvoj je vendar potrebna relativna politična svoboda. To svobodo žele sedanji negospodovalni narodi doseči, jedni z nacionalno avtonomijo v zmislu sedanje ustave, drugi z izvršenjem historičskih državnih prav.

Da se izvrši v naši državi nacionalna avtonomija in potem državno pravo historičskih narodov, to je tudi v interesu naše zunanje politike. Kolikor poslednja gleda na politično samostalnost balkanskih narodov, dobi moralno oporo le tedaj, kedar tudi na znotraj monarhije izvrše relativno večjo avtonomijo negospodovalnih narodov. Dokler bodo pa v Avstro-ogerski taki publicisti, ki merijo notranjo politiko z jednim vatlom in zunanjo zopet z drugim vatlom, dotlej pa tudi zunanja politika ne bode mogla računati na trajni vpliv svojega stremjenja. Sicer pa je jasno, s kako usodo so se dolžni sprijazniti mali narodi sredi in poleg obsežnih držav in velevlastij.

"Slovanski Svet".

Politiške vesti.

V Trstu, dne 30. avgusta 1895.

K položaju. List „Budapester Tagbl.“ je prinesel jako zanimivih podatkov o sedanjem gibanju za kulisami, iz kojih podatkov je razvidno, da je nastala tajna vojna med namestnikom českim, grofom Thunom, in namestnikom gališkim, grofom Badenijem, ker je ta poslednji prvemu pot pretekel. Grof Thun in žujim vse plemstvo česko so užaljeni, ker pohodnji ministerski predsednik ne bode vzlet iz njih srede, zato hočejo delati zapreke grofu Badeniju. Ta poslednji bi se sicer rad pogajal s českim plemstvom, a poleg tega pa tudi s češkimi narodom. (O tej želji grofa Badenija so govorili tudi nekateri poljski listi. Op. ured.) Za tako pogajanje bil bi pa prvi pogoj ta, da se odpravi izjemno stanje in da pride potem cesar v Prago ogledat si narodopisno razstavo.

In res se je govorilo pred par tedni kot o gotovi stvari, da se odpravi izjemno stanje še tekom meseca avgusta in da pride potem začetkom septembra cesar v Prago. — Sedaj pa so kar utihnili glasovi o odpravi izjemnega stanja, pač pa so jeli prihajati in se množiti glasovi o neredih v Pragi in namestništvo je izdalo naredbo proti javnim spre-

„Potecite urno v mestno hišo! Petdeset meščanov naj vzame puške, pa naj krene skozi kamnena vrata na Harmico, naj ideta z njimi Krupič in Blaž Štakor!“

„Oh spectabilis, spectabilis!“ doletel je brez sape in plakaje kapelan Salkovič: „Oh bestiae infernales!“ Vi znate, kako lepe hruške sem imel v vrtu in jablane in sljive in breskve, samo plemenito sadje. Pa vse — vse so mi posekali ti antikristi — vse; in naložili so ogenj, da spečejo vkradeno jagnje. Vse! Prosim, da se solenniter protestira.“

„Tu ni druge protestacije izven take-le!“ odvrnil je Jakopovič besno, dvignivši pest in pohitel je nazaj proti hiši. A komaj je storil dva koraka, ustavil ga je jadikujé debeli kramarčič Šafranič.

„Gospod sodec, moja ženo, moja drago ženo prijel je krč. Kaj naj ji kravice, lepe kravice čez zimo, a? Kaj naj? Poginejo. Jój! a od kod mi mleka? Ti antikristi, ti španjolski dragonci raznesli so nam dva

*) O peklenške zveri.

vodom. Vse to pa je — tako pripoveduje gori omenjeni list — tako zapel grof Thun, da le prepreči odpravo izjemnega stanja in po takem tudi prihod cesarja v Prago. S tem bi bil pa tudi prekrižan ves načrt grofa Badenija in česko plemstvo je doseglo, kar je hotelo doseči — vrglo je polence pod noge grofu Badeniju.

Mi sicer nočemo trditi, da je vse takó, kakor piše budimpeštanski list, nemo goče pa ni, kajti aristokracija česka je dosedaj toli mogočao uplivala na našo notranjo politiko, da je celo jako verjetno, da bi bila užaljena, ako bi jo hoteli sedaj nekako v stran potisniti.

„N. Fr. Presse“ poroča, da pride grof Badeni zopet na Dunaj nekako ob polovici septembra, ob katerem času bode tudi cesar že na Dunaju. Ob tem času dobi grof Badeni najbrže definitivni nalog za sestavo novega ministerstva. Ministrom za Galicijo bode imenovan sekijski načelnik dr. Bobrzynski, namestnikom v Galiciji pa bivši minister Dunajewski. Sedanji minister za Galicijo pa prevzame zopet vodstvo poljskega kluba.

Glede večine, na kojoj se bode upiralo novo ministerstvo, sodijo v obče, da mu je gotova podpora poljskega in konservativnega kluba; le glede nemške levice stojimo vedno še pred velikim vprašanjem. Z jedne strani je gotovo, da mnogo dobrih duš iz te velike družbe vleče srce v vladno lopo, na drugi strani pa je zopet gotovo tudi to, da mnogo njih vstrepeče v strahu — pred volilci. Teško je torej ugibati, v kolikem številu vstopi nemška levica v — novo koalicio. V polnem številu pa gotovo ne, zbok česar je že danes gotovo, da bode nova večina jako šibka, kajti, kakor stoji stvari danes, je teško misliti, da bi se jej pridružili niti jeden del Čehov. Stala bode torej najbrže močna in energična opozicija proti šibki večini; pri takem razmerju pa je skoraj nemogoče delati vspešno in bodisi tudi ob toli slavljeni eneržiji grofa Badenija.

Nova okrajna glavarstva. Vlada nameruje zasnovati nekoliko novih okrajnih glavarstev na Českem, Moravskem, v Sileziji, v Galiciji in na Solnograškem. Do sedaj smo imeli v Avstriji 329 okrajnih oblasti, odslej jih bomo imeli 400.

Zavetišča za — pijance. Naše ministerstvo pravosodja je ravnokar završilo jako znamenit zakon, po kojem se bodo snovala zavetišča za pijance na račun države, dežel, okrajev in občin. Tem zavodom bode namen, preprečati zle posledice pijančevanja: duševno in nrastveno pešanje in spridenje. V te zavode bodo pošiljali one, ki so bili v zadnjem letu po svoji obsodbi

plasta sena. A kaj naj pije moja ženica? Ti antikristi odnesli so mi žganja.“

„Pustite me, kume Andrija! imam nujnega opravka; treba braniti mesto“ odvrnil je sodec in pohitel dalje.

Ali ko je prišel na Markov trg, kakšen prizor! Pijani vojaki razdejali so Magdino lópo in naložili velik ogenj. Jadna starica ležala je brez zavesti na stopnicah sv. Marka. Okolo ognja rajali so besni ljudje kolo, mahaje s kopjem, na katerem so bili nabodena piščeta, goske in krul. Kraj kola stal je velik sod vina, a na sodu jahal je pijan vojak, stiskaje živega prešiča namesto meha. Na strani vlačili so španjolski dragonci polmrtvega mestnega notarja Verniča za lase.

„Dosti!“ zagrmel je Jakopovič; „mera je polna! Stražarji pograbbite kopja, pa uprite na te pijance! Bobnar, bobnaj! Naj se zvoni plat zvona, da se meščani zberó pod orožje. Zaprite mestna vrata! Spravite lombarde na plano. Konja mi dajte!“

Za malo časa navalila je mestna straža naperjenoj helebarđoj na pijano četo in osvov-

radi pijančevanja več kot trikrat kaznovani radi istega pregreška; taki pijanci, ki so vsej okolici nevarni v nrastvenem, gospodarskem in telesnem pogledu; in slednjič, kojim je bil opešal um in so potem ozdraveli, ki pa vendar nimajo še dovolj odporne sile proti alkoholizmu. Pa tudi radovoljni vstop bode dovoljen v ta zavetišča (asile).

Nekoliko nadaljnjih določil iz tega zakona priobčimo v današnjem večernem izdanju.

Proslava XX. septembra. Italijani se pripravljajo na veliki narodni praznik in tudi takraj luže utriplje marsikoje srce v „navdušenju“. No, je pa tudi treznih ljudi, ki sodijo drugače o sadu, ki so ga donesli Italiji zgodovinski dogodki z dne XX. septembra 1870. V Parizu n. pr. je izšla jako zanimiva brošura, v koji je z dokazi naštetó vse zlo, ki je je donesla Italiji okupacija Rima. Ta okupacija je imela dvojno posledico: da je namreč Rim upropastil Italijo in Italija upropastila Rim. Okupacija je vrgla Italijo v naročaj trojne zveze, ki je in ostane zanjo izvir nesreče. Brošura primerja z nepobitnimi vzgledi blagostanje Rima pod papeževó vlado in žalostno stanje pod sedanjo vlado. Brošura sklepa, da treba papežu povrniti nezavisnost ter odpraviti vse izjemne zakone, ako hočejo, da se povrne Italiji nova doba miru in blagostanja.

Tudi mnogi občinski zastopi po Italiji — med temi občinski zastop neapeljski — so glasovali proti temu, da bi bilo XX. dan septembra slaviti kot narodni praznik. Vse te občinske zastope hoče Crispi razpustiti ter postaviti jim na čelo vladne komisarje. Je-li možno — vprašamo vas — govoriti o „narodnem prazniku“, ako protestujejo proti istemu taki odlični občinski zastopi?! Ne, to ni praznik po narodni, ampak le po — Crispijevi volji.

Mednarodna parlamentarna konferencija sklenila je te dni v Bruselju, da se bode prihodnje zasedanje vršilo v Budimpešti. To je jako razburilo Rumune in so izjavili, da ne pridejo tjakaj. Sploh pa hira ta konferencija od leta do leta, ker ne spolnjuje, kar je obetala: ker noče biti zaščitnica tlačenim. Tako poroča list „Estafette“, da so od 145 rumunskih členov konferencije došli v Bruselje 3, Portugalska, Srbija in Grška sploh ne pošiljajo več svojih zastopnikov na mednarodno parlamentarno konferencijo.

Različne vesti.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metodá na Greti se je nabralo v pušici-nabiralniku v zadržni krémi v Rojanu 3 glđ. 6 nč.

bodila Verniča. Dragonci in pešci pričeli so bežati proti Kamnitim vratim, ker je vojska stala v dolnjem mestu. Zvon je oril, boben ropotal, meščani pograbbili so puške in kopje. Kakor strela letal je sodec na konju, da vidi, je-li so povsodi vrata zaprta. Na bregu Medveščaka pokale so puške, tu so meščani odbijali Gregorijančeve banderijalce.

„Sedaj naj mi pride Ungnad!“ zaskripal je Jakopovič, „da vidimo, je-li nam vzame, česar ne damo!“

„Da, da, gospod sodec“, zakričal je mali Šafranič, mahaje bojaželjno ogromnim kopjem; „mi jim nič ne damo, nič, niti za dinar popra temu štajerskemu banu. Naj pride kdo od teh španjolskih napilnjenih zab, — jaz ga kakor miš na moje kopje — ná — tako-le!“ in silno zboldel je kramarčič kopjem v zrak.

V tem zagrmel strel. Šafranič je poblebel in drhtaje zašepetal Gaucnu, ki je z bobnom stal poleg njega:

„Jezus, Marija! Dragi kume Garuc, to je pa puška bila!“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

132

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

Razburjen pohitel je sodec pred „Dverce“ na mestni zid. Kraj cerkve sv. Markete vil se je bel dim na streho jedne hiše, a iz dima švigal je plamen. Čegava je to hiša?

„To je hiša Marka Tutkoviča, gospod sodec!“ zakričal je jeden mestnih stražarjev, dohitivši brez čeljade na vkreber.

„Kdo jo je zažgal?“

„Gregorijančevi knjiki. Kakih petdeset pijanih konjikov doletelo je do sv. Markete in pričelo iz malih pušk streljati na streho. Sama slama je. Vse je propadlo. Ubogi Tutkovič!“

„Pa zakaj nisi branil?“ vprašal je sodec ostro.

„Pač sem hotel, toda oni so pričeli streljati na mene. A sedaj krenejo na Harmico n bodo tam palili hiše.“

Nov odvetnik na Goriškem. Goriška odvetniška zbornica vpisala je dr. Karola Trilerja med svoje članove.

Selitev okrajnega zdravnika. Okrajni zdravnik za Rojan-Barkovlje, dr. Viljem Fano, preselil se je v hišo št. 176 v Rojanu.

Rastavni vlak v zlato Prago prelože na drugo soboto dne 7. septembra, čas odhoda in vse drugo nespremenjeno; legitimacije seveda veljavne. Morebitni daljni udeleženci naj si nemudoma naroče legitimacije. Z Dunaja odhod toraj 8. septembra.

Ilustrovani česki list „Zlata Praha“ prinesel je te dni dobro zadeto sliko slovenskega rodoljuba Ivana Hribarja ter zajedno tudi kratko črtico o javnem delovanju tega zaslužnega moža. „Zlata Praha“ piše: Duša narodnega življenja na Slovenskem je Ivan Hribar. Ni ga važnejšega podjetja, kojega ne bi se udeležil, bodisi, da mu stoji na čelu, bodisi da vpliva na plodnosno delovanje istega. Že kot ravnatelj glavnega zastopa banke „Slavije“ je Hribar v stalni dotiki z vsem narodom ter pozna nadloge istega iz lastnega vida; on deluje velikim uspehom na narodnem polju, delé povsodi nasvete iz bogatega zaklada svojihkušenj, nabranih iz temeljitega poznanja narodnih in gospodarskih odnošajev v drugih zemljah. On je mož širokega obzorja, povsem praktičen, previden in dosleden; v deželnem zboru Kranjskem deluje na narodnem in finančnem polju kot njega najradikalnejši poslanec.

Na to našteva omenjeni list Hribarjeve zasluge, ki si jih je pridobil kot občinski zastopnik ljubljanski, zlasti povodom potresa, za vodovod ljubljanski, kot starosta „Sokola“, za „Narodni dom“, za „Radogoja“, za višjo dekliško šolo itd. itd.

Slednjič omenja „Zlata Praha“, da je Ivan Hribar veren prijatelj biskupa Strossmayerja ter da je v stvarih politike posredovatelj med narodom slovenskim in hrvatskim.

Delalsko izobraževalno, pravovarstveno in podporno društvo v Trstu priredi v nedeljo, dne 1. septembra tega leta ob 6. uri popoldne društveno zabavo z znansvenimi in komičnimi predavanji in sicer v društvenem prostoru, ulica „Economio“ št. 4. Delavci in njih prijatelji, da pridete vsi!

ODBOR.

„Slovanski Svet“ izide zaradi neklih formalnosti na Dunaju še-le drugi teden in sicer v dveh združenih številkah.

Uredništvo „Slov. Sveta“.

Zopet potres v Ljubljani. Dne 29. t. m. došla je pod večer iz Ljubljane ta-le zasebna brzojavka: Po dolgem odmoru prestrašil je ljudstvo danes ob 4. uri zjutraj zopet potres. Sunek je bil valovit in je trajal kake dve sekundi. Slišati je bilo podzemsko bobnenje; zibanje je končalo s kratkim sunkom. V jedni na novo zgradeni hiši pokazalo se je več razpoklin.

Žrtva potresa. Iz Ljubljane pišejo: Splošno znani zasebnik Jaklič, jako prileten mož, obesil se je dne 27. t. m. v svojem stanovanju, nahajajočem se v hiši na vogalu Knaflrove ulice in Tržaške ceste. Ko so našli obešena, poklicali so naglo policijskega zdravnika dr. Illnerja, toda bilo je že prepozno. — Starec je bil od potresa sem zelo nervozen; nikjer ni imel več miru. Po katastrofi odpeljal se je v Budimpešto, od tam v Gradec, potem v Kočevje in konečno se je vrnil v Ljubljano. Pokojnik je bil rodom iz Kočevja.

Obrekovalc, stori svojo dolžnost! Te dni vršila se je pred tukajšnjim sodiščem razprava, tičočna se neke stvari, dogodivši se v mlinu Economio. V to razpravo bil je zapleten med drugimi tudi naš rojak, g. Fran Valetič z Goriškega. Našla se je bila tedaj brezvestna duša, katera je s „Piccolom“ v roki opravljala Valetiča po občinah Črniče, Batuje, Selo in drugod, šireča o njem najzlobnejše izmišljotine in škodivša mu s tem teško na njegovi časti. No, sodišče spoznalo je g. Valetiča popolnoma nekriivim. Sveta dolžnost je torej dotičnemu obrekovalcu, da popravi to, kar je bil zakrivil. Dolžnost mu je, da po vseh krajih, vsem osebam, kjerkoli je obrekoval, sedaj pové resnico: da je g. Valetič nekriiv. Sicer pa naj si zapomni dotičnik izrek: „ne sodite, da ne boste sojeni!“

Nova industrija v Trstu. V tržaški okolici dobimo v kratkem plavže, v katerih pa se ne bodo topile kovine, ampak se bodo

izdelovali koks. Tvrška A. Eulambio in brat, v zvezi s kranjsko industrijsko družbo, prosila je pri kompetentni oblasti dovoljenja, da sme zgraditi na nekdanji Angelijevem zemljišču v Šklednju in pa pri ladjostavbenici pri Sv. Lovreču plavže in zavod za izdelovanje koka in drugih postranskih tvarin. Mestni magistrat pozivlja zatorej interese, da predložé slučajne ugovore do 13. septembra pisмено pri zapisniku mest. magistrata, ali pa dne 14. septembra ustmeno pri komisiji, ki pride ob 10. uri dop. na lice mesta.

Lokalna železnica Trst-Poreč-Kanfanar. Tukajšnji laški poluslužbeni list javlja, da je trgovinsko ministerstvo podelilo Jakobu Antonelliju in Dreossiju, zgraditeljima furlanske lokalne železnice, koncesijo za tehniška pripravljalna dela za zgradnjo normalne železnice, ali železnice na ozko progo (parni tramvaj) iz Trsta peko Motovuna in Poreča do železniške postaje v Kanfanaru, odnosno do Pulja. Odgovornost za resničnost te vesti prepuščamo kajpada omenjenemu listu.

Iz Ricmanj nam pišejo: Dovolite gospod urednik, da odgovorim na dopis iz Ricmanj z dne 27. t. m. (jutranje izdanje). Resnica je ljuba Bogu in ljudem. To naj bi si zapomnil vsakteri, ako hoče veljati kot značajan ud v človeški družbi. Obrekovanje, zavijanje resnice, pa nima nikjer uspeha. To velja oni vrli — osebi, koja je poslala pred nedavno anonimni dopis v cenjeno „Edinost“ z zlobnim namenom, da očrni čisti značaj in dobro ime tukajšnjega narodnega prebivalstva. — V prvo mi je naglasiti, da ta moj dopis nikakor ni naperjen proti bivšemu tukajšnjemu učitelju K. Bogatcu, kojega sem iskreno spoštoval tudi jaz, pač pa moram reči, da gori omenjenemu dopisniku ni bilo do resnice, ampak do — maščevanja. Ako je vse res, kar piše, zakaj se skriva v plašč anonimnosti? Na dan s pravim imenom, saj ima mnogo prič — kakor trdi!? Povejte kar naravnost, kdo so oni par malopridnežev, da ne bodo ljudje mislili, da jih imamo na stotine. Iстина, da mi kot malopridni smo pošteno vračali v polni meri, kakor nam je bilo posojeno!

Po njegovem dopisu nimajo niti srenjski predstojniki več besede v Ricmanjih; in vsi ostali morali bi biti gluhi in nemi, le Vi gospoda „poštenjaki“ bi radi imeli besedo, da bi zatirali narodnost tu na durih Istre!! Saj ste že tako želeli in mreže spletali. Odkritosrčno rečeno: ako bi tudi ostali poštenjaki, ali po vašem rečeno: malopridneži, tako ravnali kakor vi gospoda poštenjaki, naša slovenska vas bila bi za nas Slovence toliko, kolikor je — Piran!

Za danes toliko!

„Umno čebelarstvo“ C. kr. kmetijska družba kranjska je ravnokar izdala knjigo: „Umno čebelarstvo“, katero je spisal Jarnej Černé, bivši učitelj na deželni kmetijski šoli na Grmu.

Ker so zadnji čas naši čebelarji zelo povpraševali po slovenski knjigi o čebelarstvu, spisal je tako knjigo gosp. Černe ter je svoj rokopis predložil slav. deželnemu odboru kranjskemu, kateri je rokopis nagradil. C. kr. kmetijska družba, kranjska, vsprejemša knjigo v založbo, preskrbela je mnogo ličnih slik, dala je knjigo natisniti na lep papir ter lično vezati v platno.

Navzlic temu je družba postavila tako nizko ceno, da si knjižico lahko omisli vsak slovenski čebelar. Knjiga se prodaja samo vezana in stane izvod v pisarni družbe samo 35 kr., po pošti poslana pa 40 kr.

Ker bode ta knjiga izvestno izborna služila našim čebelarjem in ker jej je cena zelo nizka vskljub obilici slik in prav lični vnanosti knjige, priporočamo jo toplotno našim čebelarjem.

Bolnišniška oskrba. Mestna delegacija določila je za leto 1896. za bolniško oskrbo (bolnišnica, norišnica in porodišnica) te le svote: I. razred f. 3.50 na dan, II. razred f. 2.50, III. razred pa 92 nvč. na dan za tuje, 70 nvč. za domačine in 50 nvč. za sirote.

Število zdravnikov v Avstriji. V tostranski državni polovici je dandanes 7.484 zdravnikov. Na 100.000 prebivalcev je torej 21-57 zdravnikov, ali eden zdravnik na okroglo 3.000 prebivalcev. Naj več zdravnikov je v Spodnji Avstriji (jeden na vsakih 1242 prebivalcev), najmanj na Kranjskem (jeden na vsaka 6201 prebivalca), v Galiciji

(1:7373) in v Bukovini (1:7841). V mestih z lastnim statutom je eden zdravnik: v Trstu na 1100 prebivalcev, v Inomestu na 368, v Pragi na 539, Krakovem na 540, Ptujju na 571, Dunaju na 581, Gradcu na 640 prebivalcev.

Ponesrečen krst vojne ladije. Te dni spustili so v francoskem pristanišču Havre-u v prisotnosti predsednika francoske republike veliko ladijo-krizarko „Pothuan“ v morje. Stvar ni šla gladko, marveč se je ladija zadržila na plitvine. Skušali so osvoboditi jo; predvčerajšnjem upregli so celó štiri močne parnike-remorkérje v „Pothuana“, toda nesrečna krizarka stoji, kakor da je prirasla k dnu in se ne zgane. Francoska vlada opustila je torej za sedaj vse nadaljnje poskuse. Počakati hočejo na veliko morsko plimo, ki se pojavi septembra meseca in potem, v visoki vodi, bodo zopet poskusili rešiti zavoženo krizarko

Nesreča. Tržaška trgovca Karol Ruggero in Jakob Levi peljala sta se predsinočnem po Miramarski cesti. Sedela sta v malem vozu, v katerega je bil vprežen jeden konj, kojega je vodil Ruggero. Hkrati se je konj splasil in zdirjal. Blizu viadukta juž. železnice trčil je voz ob drog brzozjavne napeljave. Konj se je ustavil, toda trgovca odletela sta vsled silnega sunka raz voz. Obležala sta okrvavljena in brez zavesti. Slučajno je prifrčal tam mimo kolesar, ki pozval pomoč. Ponesrečena trgovca so odpeljali na zdravniško postajo. Oba sta se silno pobila. Ruggero zlomil si je nogi in si pretresel možgane. Levi pa si je zlomil levo nogo in se pobil na glavi in rokah. Ruggero utegne vsak trenotek umreti.

Zveri v človeški podobi. Iz Debrečina javljajo, da so tam zaprli brata Ilie, ker sta krmila svoje medvede s človeškim mesom. Priznala sta, da sta pomorila štiri dečke ter jih pometala svojim zverinam. Človeka obhaja groza, ako pomisli, da je pod božjim solncem še takih zveri v človeški podobi.

Požar v Zadru. Predvčeraj zjutraj pričelo je goret v skladišču lesa tvrške Marko Ceolin v Zadru. Bilo je nekoliko vetra in vsled tega se je širil ogenj grozno naglo. Skladišče je izgorelo popolnoma, kakor tudi tam nahajajoče se poslopje. Škode je okolo 20.000 gl., zavarovanega bilo je pa le malo. — Veter je zanesel požar tudi na bližnje hiše, in pogorela je streha in pohištvo onega poslopja, v katerem je nastanjena okrajna bolniška blagajna. Pogorelo je mnogo važnih spisov, blagajno pa so rešili.

Drzen slepar. Predvčerajšnjem zjutraj prišel je v stanovanje gospe Klotilde Sambo, ulica Corti št. 1, elegantno opravljen mlad gospod. Predstavil se je ji kot policijski agent in ji povedal, da so nje sina zaprli, ker je poneveril neko svoto na škodo te in te trgovine z manufakturim blagom. On, „gospod agent“, pa da bi mogel vso stvar poravnati, ako mu gospa izroči 40 gl. in mladi Sambo bi bil rešen iz zapora. Konečno bi bil „agent“ zadovoljen tudi z 20 gl., toda dobil ni prav nič in moral je oditi „suh“, kakor je bil prišel. Gospa Sambo se je zatem povprašala pri policijskem ravnateljstvu, in tam je izvedela v veselo svoje presenečenje, da o nje „zaprtim“ sinu ne zna nihče ničesar in da si je bil vso stvar izmislil premeten slepar, da bi zvalil iz nje 40, ali vsaj 20 gl. Vrlega „agenta“ zasleduje policija.

Kolera v Galiciji. Gališka deželna vlada dala je vodo reke Seret v Tarnopolu kemiško preiskati. Stokovnjaki našli so v vodi mikrobe kolere. Oblasti so vsled tega izdale oklik, s katerim svaré občinstvo, da naj ne uživa druge vode, kakor one iz vodnjakov. — Predvčerajšnjem obolela je zopet jedna oseba za kolero.

Žalosten konec šagra. V selu Rakovica pri Belemgradu bila je te dni šagra Zbralo se je mnogo ljudij iz daljnih in bližnjih vasij. Mnogo ljudstva je stalo na železniški prog, kajti baš preko planjave, kjer je bila šagra, vodi vstočna železnica. H krati je pripihal strašno naglo orijentni ekspresni vlak. Guječa ljudij ni se mogla takoj umakniti, strojevodja pa tudi ne takoj ustaviti vlaka in tako je vlak podrl več oseb. Tri osebe so kolesa razmesarila na kose, tri pa so tako hudo povožene, da menda ne okrevaajo nikdar več. Med temi, teško ranjenimi je nek orožnik.

Sodnjako. Po noči na 23. marca t. l. bili so v Fulinovi pivarni na trgu Cavana med ostalimi: 20letni Celest Pellegrini, težak, Alojzij Bruna, tudi težak, Jurij Dallacosta iz Kopra, lastnik ljudske kuhinje in mehanik Ivan Herzog. Med pivci navstal je prepir. Dallacosta je pozval Bruno, naj stopi na ulico, da se „pomeri“ žnjim. Res sta se sprijela na ulici. Ker pa je dobil Bruno batin, priskočil mu je prijatelj Pellegrini v pomoč, ranivši Dallacosta z nožem. Prizadel mu je 6 ran, od teh sti bili dve nevarni. Sodišče je obsodilo Pellegrenija pri predvčerajšnji razpravi na 6 mesečno ječo in na 80 gl. odškodnine, katero mora plačati Dallacosti — Oni premeteni mladenič Vidrič, ki je dne 19. junija t. l. prodajalki tobaka na trgu Negozianti izvalil za 22 gl. smotk, katere je potem prodal v tobakarji v novi ulici, dobil je dne 24. t. m. pred vojaškim sodiščem — ker je bil izvršil sleparstvo kot vojak na dopustu — 8 mesecev. ječe.

Koledar. Danes (31.) Rajmund, spoznovalec; Izabela, devica. — Jutri (1. septembra): VII. pobinkoštna (angeljska) nedelja. Egidij, opat. — V ponedeljek (2.): Štefan kralj; Antonin, mučenec. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 5. uri 25 min., zatoni ob 6. uri 36 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 25 stopinj, ob 2 pop. 30 stopinj C.

Najnovjše vesti.

Monakovo 30. Po sklepu zadnjega zborovanja katoliškega shoda je bil slavnosten obed, katerega se je udeležilo 200 oseb. Predsednik Müller je napil papežu. Potem se je prečitala brzozjavka, s katero se zahvaljuje cesar na izrazu udanosti.

Budijevice 30. Okrašenje mesta je dovršeno. Krasen prizor je to. Škofijska rezidenca, kjer se nastani najvišji dvor, je že prirejena v ta namen. Včeraj je dospelo 180.000 mož. Število prihajajočih tujcev je veliko.

Moskva 29. Mesto Inhorov, ki šteje 4000 duš, je pogorelo na polovico.

Pariz 29. Predsednik republike je vsprejel ob 2. pop. kralja grškega. Pozdravila sta se prisrčno. Kmalu na to je predsednik posetil kralja.

Zahvala.

Podpisano predsedništvo šteje si v čast uljudno se zahvaliti vsem onim p. gospodom, kateri so na kateri koli način pripomogli, da se veselite od dne 25. t. m. v najspjem rodu vršila, kakor tudi sl. pevskim društvom: „Hajdrih“, „Danica“ veselični odesk „po. in konsumnega društva rojanskega, „Slava“ in slov. pevsko društvo iz Trsta, katera so se odzvala pozivu na blagohotno sodelovanje. Dolžnost naš vože, da se zahvalimo tudi vrlomu pevskemu društvu Nabrežinskemu, ki se je polnoštevilno udeležilo veselice, ter tudi g. društvomemu pevovodji Ferdu Partotu; slednjim vsem onim darovateljem in sl. občinstvu, ki so pripomogli, da je bil vspeh siljajen toli v moralnem, kolikor tudi v materijalnem obziru. Bog plati!

Predsedništvo pevskega društva „Adrija“
V Barkovljah dne 27. avgusta 1895.
Dragotin Partot, tajnik. **Franjo Godinj,** predsednik.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.88—6.90
Pšenica za jesen 1896 6.42 do 6.44. Oves za jesen 5.84—5.90 Rž za jesen 6.02—6.04 Koruza za juli-avgst 5.25—5.30 za maj-juni 1896 4.59—4.60.
Pšenica nova od 78 kil. f. 6.15—6.25 od 79 kil. f. 6.20—6.30. od 80 kil. f. 6.25—6.40 od 79 kil. f. 6.35—6.45, od 82 kil. for. 6.45—6.50.
Ječmen 6.70—7.—; proso 6.—8.80 rž nova 5.40-5.30.
Pšenic Vedno veliko zanimanje. Prodaja 7000.0 met. st. 7/1.—10 nvč. dražje. Oves 10.—30 nvč. dražje, vedno rasteče! Koruza in ječmen nespremenjeni.

Praga. Naravnirani sladkor za avgust f. 12.42/1. nova letina 12.67/1. zopet boljše.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f.28 25-28.50, avgust sept. f. 28.50 — — — — — Concassé 29.23 — — — — — Cotvorni 30' — — — — — V glavah (sodih) 30 25 — — — — —

Havre. Kava Santos good average avgust 94.50 za november 93.—, mlacno.

Hamburg. Santos good average za september 75 25 december 74.25 maro 73 50 mirno.

Dunajska borza 30. avgusta 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.85	101.—
„ „ v srebru	101.15	101.25
Avstrijska renta v zlatu	122.30	122.40
„ „ v kronah	101.35	101.35
Kreditne skejce	407.10	407.40
London 10 list.	120.85	120.85
Napoleoni	9.58 1/2	9.59 1/2
10 mark	11.81	11.81
200 italj. lir	45.70	45.70

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(nasproti veliki vojarni),
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška
kolesa (bicykle)
Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co. Ltd. Nottingham Aegleško“ in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.
Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana poslednja rabijo se v nemški vojski.
Kolsna pošilja se na deželo in na vse kraje brez vseh stroškov.
Sprejemamo se poprava vsakovrstnih novih in starih koles in šivalnih strojev.
V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in pripravo za kolesa.
Zahtevajo naj se ceniki!